

hautausopas

NAKKILAN
SEURAKUNTA

HÄN VIE MINUT VIHREILLE NIITYILLE, HÄN
JOHTAA MINUT VETTEN ÄÄREEN, SIELLÄ SAAN
LEVÄTÄ.

PS. 23:2

Sisällys

1. Sinua kohdannut suru
2. Hautajaisten käytännönvalmistelut
3. Keskustelu papin ja kanttorin kanssa
4. Siunaustilaisuus
5. Muistotilaisuus
6. Hautajaisten jälkeen
7. Mistä apua suruun?

1. Sinua kohdannut suru

Läheisen ihmisen kuolema pysäyttää. Sureva ihminen tarvitsee tukea. Kristillinen seurakunta tahtoo olla mukana auttamassa, sillä sen tehtävä on siunata Jumalan sanalla ja rukouksella sen kaikissa vaiheissa.

Tämä on Nakkilan evankelisluterilaisen seurakunnan toimittama opas hautaukseen liittyvien käytännön järjestelyjen helpottamiseksi. Tämän oppaan tarkoitus on auttaa siunaus- ja muistotilaisuuden sekä muiden hautajaisiin liittyvien asioiden järjestelyissä. Ohjeet on laadittu Nakkilan seurakunnan yleistä käytäntöä silmälläpitäen, mutta jäljempänä kerrotut asiat eivät sulje pois omia erityistoivomuksianne.

Seurakunnassa lohdutamme toinen toistamme ylösnousemususkolla ja jälleennäkemisen toivolla. Usko pyhään yhteyteen avaa myös kanavat rukoukseen vainajan puolesta sekä hartaushetkiin tai hiljaiseen rukoukseen, jossa hänen muistonsa on elävästi läsnä. Kuoleman kohdatessa on aina hyvin tärkeää ottaa yhteys seurakuntaan. Keskustellen asiat selviävät parhaiten, paremmin kuin minkään opaskirjan avulla.

2. Hautajaisten käytännönvalmistelut

Omaiset voivat aloittaa hautaukseen liittyvät käytännön järjestelyt ottamalla yhteyden Nakkilan kirkkoherranvirastoon joko henkilökohtaisesti käymällä tai puhelimitse.

Kirkkoherranvirastossa sovitaan:

- siunausaika ja siunauspaikka
- siunaava pappi ja kanttori
- hautapaikka
- mahdollinen muistotilaisuuden pitopaikka
- saadaanko kirkkoherranvirastosta antaa tietoja siunauksesta muille kuin asianosaisille (siunauksessa mukana olevat työntekijät, hautaustoimisto, kukkakauppa)

Lupa hautaamiseen

Potilasta viimeksi hoitaneelta lääkäriltä saadaan hautausta varten hautauslupa, joka toimitetaan siihen seurakuntaan, missä hautaus tai tuhkaus suoritetaan. Tietoja kuolinsyystä antaa hautausluvan allekirjoittanut lääkäri.

Sanomakellot

Kun vainaja on siirretty seurakunnan ruumiskellariin, soitetaan sanomakellot (10 minuuttia) seurakunnan jäsenille seuraavana arki- aamuna klo 9 (ma-pe). Mikäli samana päivänä soitetaan useammat sanomakellot, ne soitetaan 15 minuutin välein. Naispuolisen vainajan kellojen soitto aloitetaan pienellä kellolla, miespuolisen isolla.

Suruliputus

Yleisen tavan mukaan kuolinpäivänä liputetaan vainajan kodissa ja mahdollisesti työpaikalla. Hautauspäivänä liputetaan sekä kodissa että muistotilaisuuden pitopaikassa. Seurakunnan tilojen liputuksesta huolehtivat seurakunnan työntekijät. Seurakunnan suruliputuksessa lippu on puolitangossa sekä siunaus- että muistotilaisuuden ajan.

Kuolinilmoitus

Kuolinilmoitus voidaan julkaista sanomalehdessä. Ennen hautajaisia julkaistava ilmoitus on usein samalla myös kutsu siunaus- ja muistotilaisuuteen. Jos hautauksen halutaan tapahtuvan hiljaisuudessa vain lähiomaisten kesken, voidaan kuolinilmoitus julkaista siunauksen jälkeen ja samalla kiittää osanotosta.

Hautapaikka

Nakkilassa uudet arkkuhautapaikat luovutetaan uudelta hautausmaan osalta, jossa kaikki haudat ovat ns. syvähautoja, jolloin varattavaksi tulee samalla kertaa kaksi päällekkäistä hautasijaa. Suntiolta voi myös tiedustella seurakunnalle palautuneita hautapaikkoja vanhalta hautausmaan osalta. Hautauksen yhteydessä peritään maksu hautapaikasta. Lisäksi tulee hautausmaksu, joka sisältää haudan kaivuun ja haudan peittämisen seurakunnan toimesta. Kirkkovaltuusto vahvistaa vuosittain perittävät maksut. Veteraaneilta ei peritä maksuja. Mikäli omaiset haluavat peittää itse hautaa arkun laskemisen yhteydessä, on siitä aina sovittava etukäteen joko kirkkoherranvirastossa tai suntion kanssa. Jos suvulla on vanha hautapaikka, sen käyttäminen on mahdollista, kun edellisestä hautauksesta on kulunut vähintään 15 vuotta, urnahautaukseen ei ole vähimmäisaikaa.

Kun hautaus tapahtuu vanhaan hautapaikkaan, pitää omaisten huolehtia hautakiven siirrosta ennen haudankaivua. Hautakivi pitää siirtää hautausta edellisellä viikolla, kuitenkin vähintään viikkoa ennen hautausta.

Hautausmaan vanhalla osalla olevien reunakivien poistaminen on tässä yhteydessä toivottavaa. Hautauksen yhteydessä seurakunta poistaa reunakivet veloitusetta. Silloin hauta muutetaan ruohohaudaksi.

Havutus

Seurakunta ei toimita havuja. Mikäli omaiset haluavat, voivat he itse tuoda havut. Ennen havujen tuomista on aina oltava yhteydessä suntioon.

3. Toimituskeskustelu

Siunaava pappi ottaa yhteyttä omaisiin ennen hautausta sopiakseen tapaamisesta. Se voidaan järjestää joko omaisten kotona tai seurakunnan tiloissa. Mikäli tapaaminen ei onnistu, pappi on yhteydessä puhelimitse lähiomaisten kanssa.

Siunaavan papin kanssa keskustellessaan omaiset voivat puhua omasta surustaan, muistella vainajaa ja sopia siunaus- ja muistotilaisuuden järjestelystä. Samalla kun suunnitellaan siunaustilaisuutta, pappi mielellään keskustelee omaisten kanssa vainajan elämästä.

Keskustelun aiheita voivat olla: Viimeiset vaiheet – sairaudet, elämäkerta/elämänvaiheet, koti, lapsuus, perhe ja suku, vainajan lempinimi ja sen historia, elämän unelmat, persoonallisuus ja luonne, suhde ihmisiin, elämään ja Jumalaan, arvot (koti, isänmaa ja uskonto), ystäväpiiri, harrastukset ja eläkevuodet, oliko yhteyksiä seurakuntaan, omaiselle mieleiset raamatunkohdat ja virret. Myös valokuvat vainajasta ovat suurena apuna.

Keskustelussa sovitaan siunaus- ja muistotilaisuuden yksityiskohdista. Omaiset voivat esittää toivomuksia virsistä. Siunaus- ja muistotilaisuudessa voidaan laulaa vainajan lempivirsiä. Keskustelussa voidaan myös kysyä papilta kaikesta hautaukseen liittyvästä, mikä on ehkä vielä jäänyt epäselväksi.

Hyvänä apuna siunaustilaisuuden surumusiikkia valitessa on seurakunnan kanttori, joka vastaa tilaisuuden musiikista. Hänet tavoittaa parhaiten puhelimitse, jolloin voi myös halutessaan sopia tapaamisajan.

Siunaustilaisuuden musiikin tulee soveltua tilaisuuden jumalanpalvelusluonteeseen.

Siunauksen käsiohjelma

Mikäli siunauksessa käytetään painettua ohjelmaa, sen yksityiskohdat tulee sopia toimituskeskusteluissa papin ja/tai kanttorin kanssa.

4. Siunaustilaisuus

Siunaus voidaan toimittaa kaikkina viikonpäivinä. Lauantaisin siunausajat ovat klo 10 ja 13. Arkipäiville ja sunnuntaille ajat sovitaan erikseen.

Siunaustilaisuus voidaan järjestää joko kirkon alakerrassa sijaitsevassa kappelissa, kirkossa, haudalla tai ruumiskellarin eteisessä.

Kun siunaus tapahtuu kirkossa tai kappelissa, vainaja viedään kirkkoon tai kappeliin kirkonkellojen soidessa ja saattoväki menee sisälle vasta arkun perässä, lähimmät omaiset ensimmäisinä. Talvisaikaan voidaan mennä sisälle jo ennen siunaustilaisuutta. Saattoväki nousee seisomaan, kun vainaja tuodaan. Omaiset istuvat yleensä keskikäytävän oikealla puolella, lähimmät ensimmäisessä penkissä.

Kirkossa ja kappelissa on seurakunnan puolesta alttarikukat ja kynttilät.

Kantajat

Arkkuhautauksessa käytetään useimmiten kuutta kantajaa. Kantajat kokoontuvat puoli tuntia ennen hautausta ruumiskellarin läheisyyteen, josta jatketaan suntion opastuksella. Vainajalle läheisimmät kantajat asettuvat arkun pääpuoleen takimmaisiksi, lähin omainen vasemmalle eli sydämen puolelle. Voidaan myös käyttää vanhaa tapaa, jossa läheisimmät ovat etummaisina. Kantamisen aikana, myös sisällä kirkossa tai kappelissa, miespuoliset kantajat pitävät päähineensä päässä.

Hautauskellojen alkaessa soida 15 minuuttia ennen siunaustilaisuuden alkua, suntion johdolla kantajat lähtevät viemään arkkua. Arkku tuodaan alttarikorokkeelle ja käännetään siinä niin, että pääpuoli tulee alttariin päin. Hetken hiljentymisen jälkeen kantajat siirtyvät paikoilleen.

Vainaja kannetaan ulos samoin kuin hänet on tuotu. Arkku kuljetaan saattovaunuissa haudalle. Suntio ja pappi kulkevat arkun edellä.

Arkku lasketaan suntion opastuksella hautaan niin, että vainajan pää tulee länteen päin. Miespuoliset kantajat ottavat päähineen päästään ja hiljentyvät vielä hetkeksi, kääntyvät ja siirtyvät muun saattoväen läheisyyteen. Kantajista kaksi nostaa hautakatteen haudan peitoksi.

Siunaustilaisuuden kulku

Hautaan siunaus toimitetaan kirkkokäsikirjan mukaisesti.

Johdantomusiikki

Virsi

Johdantosanat

Psalmi

Rukous

Raamatunlukua

Siunauspuhe

Uskontunnustus (vapaaehtoinen, saattoväki seisoo)

Siunaaminen (saattoväki seisoo)

Rukous

Isä meidän (luetaan yhteen ääneen)

Herran siunaus

Virsi

Kukkatervehdykset (voivat olla myös siunaustilaisuuden alussa)

Virsi

Päätösmusiikki

Siunaustilaisuuteen voi sisältyä myös musiikkia tai laulua, jonka sijoittaminen sovitaan kanttorin kanssa.

Kukat

Kukkalaitteet lasketaan joko kappelissa, kirkossa tai haudalla. Sisällä kukat lasketaan siunauksen jälkeen tai heti alkumusiikin / alkuvirren jälkeen.

Seurakunnalla on käytettävissä maljakot (katso kuva) kukkia varten.

Kukkien laskemisen aloittavat lähimmät omaiset, heitä seuraavat kaukaisemmat sukulaiset, ystävät ja tuttavat sekä lopuksi eri järjestöjen edustajat. Jos vainaja on sotaveteraani tai sotainvalidi, niin näiden järjestöjen edustajat tuovat kukkalaitteet viimeisinä. Tällöin edustajat lukevat ja laskevat kukkalaitteen ja sen jälkeen ovat kunniavartiossa arkun äärellä, kun soitetaan Oi kallis Suomenmaa -hymni. Hymnin aikana seurakunta istuu.

Kukkia laskettaessa luetaan niihin mahdollisesti liitetty muistolause sekä kukkalaitteessa osallisena olevien nimet. Lukemisen jälkeen kukat tai seppele lasketaan molemmin puolin arkun ympärille (haudalla hautakatteen päälle ja reunoille), seistään hetki hiljaa ja lopuksi kumarretaan kohti vainajan lähimpiä omaisia.

Jos kukat on laskettu sisällä, loppuvirren jälkeen suntion kehotuksesta saattoväki hakee kukat ennen hautausmaalle siirtymistä. Käytännöllisintä on, jos viimeksi kukkansa laskeneet hakevat ne ensimmäiseksi pois, varsinkin jos kukkalaitteita on paljon.

Haudalla

Ennen kuin hautakate laitetaan paikoilleen voivat lähimmät omaiset ripottaa multaa arkulle tai heittää sinne kukkia. Tervehdyksiä ei lueta uudelleen, jos ne on jo luettu sisällä. Kun kukat on viety hautakатteen päälle, veisataan virsi. Päätteeksi joku omaisista esittää kutsun mahdolliseen muistotilaisuuteen.

Tuhkaus

Siunaus tapahtuu samalla tavalla kuin arkuhautauksessa. Siunauksen päätteeksi kantajat siirtävät arkun hautausautoon tai ruumiskellariin odottamaan tuhkaukseen viemistä. Hautaustoimiston kanssa sovitaan arkun kuljettamisesta tuhkaukseen tapahtuuko se heti siunauksen jälkeen vai myöhemmin. Muu saattoväki odottaa kantajia ja sitten kaikki yhdessä vievät kukkalaitteet haudalle, minne vainajan urna tullaan laskemaan tai sitten urna-alueen muistolehdon muistomerkin viereen. Kukkien laskemisen lopuksi ei tällöin veisata virttä.

Lähin krematorio on Porissa, josta urna luovutetaan tuhkauksen jälkeen omaisille tai hautaustoimistolle. Tavallisimmin omaiset saavat tuhkauurnan noin viikon kuluttua siunauksesta urnan hautaan laskemista varten. Urnan hautaan kätkeminen tapahtuu omaisten kanssa sovittavana aikana. Talviaikaan voidaan sopia, että urnan hautaan laskeminen tapahtuu vas-ta keväällä roudan sulettua maasta.

Urnan maahan kätkeminen

Maahan kätkeminen tapahtuu yleensä arkisin lähimpien omaisten läsnä ollessa. Seurakunnasta mukana on suntio. Urnan maahan kätkemisestä sovitaan kirkkoherranviraston kanssa.

Uurnan hautaan laskemisen yhteydessä voidaan pitää lyhyt rukoushetki. Suntiota voi pyytää avustamaan rukoushetkessä. Rukoushetken sisältö löytyy virsikirjan jumalanpalvelusliitteestä ja kirkollisten toimitusten kirjasta kohdasta ”Maahan kätkeminen”.

Rukoushetkeä pitämään voi pyytää pappia tai muuta seurakunnan työntekijää, mutta omaiset voivat pitää rukoushetken myös keskenään. Myös suntiota voi pyytää avustamaan rukoushetkessä. Tilaisuudessa voi olla myös pelkästään hiljainen hetki. Maahan kätkemisessä joku omaisista laskee uurnan hautaan. Omaiset luovat tämän jälkeen haudan umpeen.

Tuhka on hautaustoimilain mukaan haudattava tai muulla tavoin sijoitettava pysyvästi yhteen paikkaan vuoden kuluessa tuhkaamisesta. Tuhka voidaan myös sirotella muistolehtoon, muulle sopivalle maa-alueelle tai vesistöön. Tuhkan sijoittamisesta säädetään lailla.

Mikäli tuhka sirotellaan muistolehtoon, kirkkoherranvirastosta saa hakea muistolaatan, johon omaiset voivat kaiverruttaa vainajan nimen. Muistolaatan mukana saa kaiverrusohjeen, jonka voi antaa kaivertajalle.

Kaivertamisen jälkeen laatta palautetaan kirkkoherranvirastoon. Seurakunnan työntekijä kiinnittää laatan muistokiveen vasta sen jälkeen, kun tuhka on siroteltu maahan.

Siunaus haudalla

Siunaus voidaan toimittaa myös haudalla. Tällöin kirkonkellot soivat 15 minuuttia ennen siunauksen alkua. Sen jälkeen hautausseatto lähtee ruumiskellarilta haudalle. Vainaja lasketaan hautaan, jonka jälkeen on siunaus. Siunaamisen jälkeen veisataan virsi. Sen jälkeen haudan kate laitetaan paikoilleen ja lasketaan kukat. Lopuksi veisataan virsi.

Evankelis-luterilaiseen kirkkoon kuulumattoman hautaus

Pappi voi siunata kirkkoon kuulumattoman hautaan, jos omaiset tai muut vainajan hautauksesta huolehtivat henkilöt sitä pyytävät. Siunausta ei toimiteta, jos vainaja on selvästi ilmaissut tahtovansa toisin.

5. Muistotilaisuus

Useimmiten hautauksen jälkeen kokoonnutaan muistotilaisuuteen, joka vietetään vainajan kotona, seurakunnan tiloissa tai muussa tilassa. Jos muistotilaisuus järjestetään seurakuntakodilla tai seurakuntakeskuksessa, niin tilan valmisteluista huolehtivat omaiset. Tiloista, astioista ja pöytäliinoista peritään vuokraa. Kaikista hautaukseen ja muisto-tilaisuuteen liittyvistä maksuista saa tietoja kirkkoherranvirastosta ja seurakunnan kotisivuilta.

Pappi ja kanttori osallistuvat myös muistotilaisuuteen, mikäli omaiset niin toivovat. Silloin kun papilla tai kanttorilla on muita tehtäviä, he eivät ehkä ehdi olla aivan koko aikaa läsnä muistotilaisuudessa.

Kun haudalta on tultu sisälle, ovella on joku omaisista vastaanottamassa saattoväkeä. Muut omaiset asettuvat sopivaan paikkaan, jotta saattoväki voi heitä tervehtiä ja lausua osanottonsa.

Muistotilaisuuden rakenteen pääosan muodostavat ruokailu, ohjelmallinen osuus ja päätöskahvit. Ruokailun alussa veisataan ruokavirsi ja hiljennytään ruokarukoukseen. Mikäli tarjoiluna on kahvitarjoilu, ohjelmallinen osuus sijoitetaan kahvitarjoilun keskelle.

Muistotilaisuuden vetäjänä toimii omaisten pyynnöstä pappi, mutta sen voi hoitaa myös joku omaisista. Muistotilaisuuden ohjelmaan sisältyy virsiä, pieniä puheita, omaisten, ystävien tai jonkun muun muistosanat sekä adressien lukeminen. Omaisten toivomuksesta pappi voi osana ohjelmaa kysellä omaisilta muistoja vainajan elämästä. Ohjelmaan voi kuulua myös musiikkiesityksiä, yksinlaulua tai runoja.

Adressien lukemisen suorittaa yleensä joku omainen tai joku heidän lähipiiristään. Var-sinkin silloin, kun adresseja on paljon, on hyvä harkita, miten lukemiseen kuluva aika voidaan tiivistää. Vainajan nimi mainitaan vain adressien lukemisen alussa kertomalla, että n. n:ää ovat adressien ja korttien välityksellä muistaneet seuraavat henkilöt. Tämän jälkeen adresseista luetaan vain muistolause ja lähettäjiä nimet. Lukijoiden olisi hyvä tutustua adresseihin ennakolta outojen nimien varalta.

Tilaisuuden lopussa joku omaisista voi kiittää saattoväkeä muistamisesta, osanotosta ja mukanaolosta.

Valkoisella liinalla peitetyille muistopöydälle asetetaan vainajan valokuva, yksi tai kaksi kynttilää ja kukkia sekä kenties vainajalle tärkeä esine, joka kuvastaa hänen elämäänsä.

6. Hautajaisten jälkeen

Kuolinkiitos

Kuolemasta ilmoittaminen eli kuolinkiitos luetaan hautaamista seuraavan sunnuntain jumalanpalveluksessa, johon omaiset ovat tervetulleita. Kuolinkiitos luetaan kolehdin jälkeen yhteisessä esirukouksessa ja siihen sisältyy vainajan nimen ja iän lukeminen sekä pieni musiikki.

Pyhäinpäivän muistohartaus

Vuosittain pyhäinpäivänä kutsutaan kuluneen vuoden aikana kuolleiden omaiset kirkossa pidettävään hartaustilaisuuteen. Tilaisuudessa luetaan vuoden aikana kuolleiden vainajien nimet ja muistetaan heitä kynttilöin ja rukouksin.

Sururyhmä

Seurakunta haluaa tukea surevia myös järjestämällä loppuvuodesta pyhäinpäivän jälkeen sururyhmän, keskusteluryhmän läheisensä äskettäin menettäneille. Ryhmän ohjaa-jina toimivat yleensä pappi ja diakoniatyöntekijä. Sururyhmään kutsutaan kirjeellä.

Haudan jälkihoito

Hautaus-toimen ohjesäännön mukaan omaisten on poistettava hautaamisen yhteydessä haudalle lasketut kukkalaitteet touko-syyskuussa 17 päivän ja muulloin 24 päivän kuluessa, minkä jälkeen seurakunnalla on oikeus poistaa ne.

Seurakunta huolehtii haudan peruskunnostuksesta.

Haudan myöhemmästä hoidosta omaiset voivat halutessaan tehdä sopimuksen seurakunnan kanssa. Sopimukset tehdään yhdeksi, viideksi tai kymmeneksi vuodeksi. Sopimus kattaa kesäkukat, mullanvaihdon, kastelun ja talvikuntoon laiton. Myös pelkästään haudalla olevan kukkaryhmän kastelun voi tilata seurakunnalta.

Perunkirjoitus ym.

Omaisien poismenon jälkeiseen aikaan sisältyy myös monenlaisia käytännön asioita huolehdittavaksi, kuten kansaneläkelaitokselta tai hautauskassoilta mahdollisesti saada-vat hautausavustukset, eläke- ja vakuutusasiat sekä perunkirjoitus ja perinnönjako.

Perunkirjoitus on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa. Sitä varten joudutaan hankki-maan monia todistuksia, mm. vainajan virkatodistukset vaaditaan 15 vuoden iästä alkaen. Ne voi tilata kirkkoherranvirastosta puhelimitse. Yleensä perunkirjoitus kannattaa antaa nämä asiat osaavan ulkopuolisen hoidettavaksi.

7. Mistä apua suruun?

Surusta toipuminen vaatii aikaa. Kun hautajaiset ja käytännön asioiden järjestelyt ovat ohi, surulle jää enemmän aikaa. Menetyks koettelee niin henkisiä kuin fyysisiäkin voimavaroja. Hautajaisten jälkeen lähimpien omaisten sopeutuminen uuteen elämän vai-heeseen on usein vaikeaa. Suru, tyhjyyden tunne ja monet kysymykset täyttävät mielen. Ajan kanssa suru seestyy kuoleman hyväksymiseen. Omaisille ja läheisille jäävät monet muistot ja yhteiset kokemukset.

Sureva ihminen tarvitsee usein kuuntelijaa. Keskustelu toisen ihmisen kanssa yhdessä kysellen ja taakkaa jakaen voi tuoda lohdutusta. Omaisat ja ystävät ovat tärkeitä kuuntelijoita. Surun kanssa ei kannata jäädä yksin, vaan pitää yhteyttä sukulaisiin, ystäviin ja seurakuntaan. Suru aikana on hyvä ottaa vastaan lohdutusta kanssaihmisiltä

Myös seurakunnan työntekijät voivat olla apuna kuuntelemassa ja keskustelemassa. Siunaamisen toimittaneeseen pappiin on mahdollista ottaa yhteyttä hautajaisten jälkeenkin. Papille tai diakoniatyöntekijälle voi soittaa tai sopia tapaamisesta. Yhteydenottoa ei tarvitse arkailla tai epäröidä.

Tässä vihkosessa on käsitelty hautaukseen liittyviä käytännön kysymyksiä. Hautauskulttuurin ylläpitämisen kannalta ne ovat tärkeitä, mutta on syytä korostaa, etteivät ulkonaiset seikat ole sinänsä tärkeitä. Surunkin keskellä uskomme olevamme Jumalan hoidossa.

”Tässä itkussa, Jumala, minä kiitän sinua kaikista niistä kokemuksista, jotka hän välitti elämäni. Kiitän sanoista, jotka opin häneltä. Kiitän yhdessä eletyistä onnellisista vuosista, mutta myös vastoinkäymisistä. Tässä murheessa Jumala, minä rukoilen Sinua, että Sinä armahtaisit hänet iankaikkiseen elämään.auta minuakin sinne pyrkimään. Sinun tielläsi kulkemaan. Tule luokseni arkisiin asioihin, niihin tehtäviin, jotka ennen hänen kanssaan yhdessä suoritimme. Siunaa läsnäolollasi ne hetket, jolloin häntä ikävöin, ja jotka ovat vierelläni myös silloin, kun itken.auta minua nyt turvallisesti jättämään hänet, itseni ja läheiseni Sinun hoitoosi. Amen.”